



## Teismo praktikos rinkinys

### TEISINGUMO TEISMO (pirmoji kolegija) SPRENDIMAS

2021 m. kovo 10 d.\*

„Prašymas priimti prejudicinį sprendimą – Sienų kontrolė, prieglobstis ir imigracija – Vizų politika – Konvencija, įgyvendinanti Šengeno susitarimą – 21 straipsnio 2a dalis – Pagrindinių teisių chartija – 47 straipsnis – Teisė į veiksmingą teisinės gynybos priemonę – Konsulo sprendimas neišduoti ilgalaikės vizos – Valstybės narės pareiga užtikrinti galimybę teismui pateikti skundą dėl sprendimo neišduoti tokios vizos“

Byloje C-949/19

dėl *Naczelny Sąd Administracyjny* (Vyriausiasis administracinis teismas, Lenkija) 2019 m. lapkričio 4 d. nutartimi, kurią Teisingumo Teismas gavo 2019 m. gruodžio 31 d., pagal SESV 267 straipsnį pateikto prašymo priimti prejudicinį sprendimą byloje

**M. A.**

prieš

**Konsul Rzeczypospolitej Polskiej w N.**

TEISINGUMO TEISMAS (pirmoji kolegija),

kurį sudaro kolegijos pirmininkas J.-C. Bonichot, Teisingumo Teismo pirmininko pavaduotoja R. Silva de Lapuerta (pranešėja), teisėjai L. Bay Larsen, C. Toader ir M. Safjan,

generalinis advokatas J. Richard de la Tour,

kancleris A. Calot Escobar,

atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį,

išnagrinėjęs pastabas, pateiktas:

- M. A., atstovaujamo *adwokat* B. Grohman,
- Lenkijos vyriausybės, atstovaujamos B. Majczyna,
- Čekijos vyriausybės, atstovaujamos M. Smolek, J. Vlácil ir A. Pagáčová,
- Vokietijos vyriausybės, atstovaujamos J. Möller ir R. Kanitz,
- Europos Komisijos, atstovaujamos C. Cattabriga, A. Stobiecka-Kuik ir G. Wils,

\* Proceso kalba: lenkų.

atsižvelgęs į sprendimą, priimtą susipažinus su generalinio advokato nuomone, nagrinėti bylą be išvados,

priima šį

### Sprendimą

- 1 Prašymas priimti prejudicinį sprendimą pateiktas dėl 1990 m. birželio 19 d. Šengene pasirašytos ir 1995 m. kovo 26 d. įsigaliojusios Konvencijos dėl Šengeno susitarimo, 1985 m. birželio 14 d. sudaryto tarp Beniliukso ekonominės sąjungos valstybių, Vokietijos Federacinės Respublikos ir Prancūzijos Respublikos vyriausybių dėl laipsniško jų bendrų sienų kontrolės panaikinimo, įgyvendinimo (OL L 239, 2000, p. 19; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 19 sk., 2 t., p. 9), iš dalies pakeistos 2013 m. birželio 26 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) Nr. 610/2013 (OL L 182, 2013, p. 1) (toliau – KĮŠS), 21 straipsnio 2a dalies ir Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos (toliau – Chartija) 47 straipsnio išaiškinimo.
- 2 Šis prašymas pateiktas nagrinėjant M. A. ir *Konsul Rzeczypospolitej Polskiej w N.* (Lenkijos Respublikos konsulas, toliau – konsulas) ginčą dėl pastarojo sprendimo neišduoti M. A. nacionalinės ilgalaikės vizos.

### Teisinis pagrindas

#### *Sąjungos teisė*

#### *KĮŠS*

- 3 KĮŠS 18 straipsnis suformuluotas taip:

„1. Vizos ilgesniam nei 90 dienų laikotarpiui (ilgalaikės vizos) yra nacionalinės vizos, kurias išduoda viena iš valstybių narių pagal savo nacionalinę arba Sąjungos teisę. Tokios vizos išduodamos naudojant vienodą vizų formą, kaip nustatyta Tarybos reglamente (EB) Nr. 1683/95 [OL L 164, 1995, p. 1; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 19 sk., 1 t., p. 13], kurioje raide „D“ nurodoma vizos kategorija. Formos pildomos pagal atitinkamas 2009 m. liepos 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 810/2009, nustatančio Bendrijos vizų kodeksą (Vizų kodeksas) [OL L 243, 2009, p. 1], VII priedo nuostatas.

2. Ilgalaikės vizos galiojimo laikotarpis turi būti ne ilgesnis kaip vieneri metai. Jeigu valstybė narė užsieniečiui leidžia pasilikti ilgiau kaip vienerius metus, ilgalaikė visa prieš pasibaigiant jos galiojimo laikui pakeičiama leidimu gyventi.“

- 4 KĮŠS 21 straipsnyje numatyta:

„1. Užsieniečiai, turintys vienos iš valstybių narių išduotą galiojantį leidimą gyventi, naudodamiesi tuo leidimu ir galiojančiu kelionės dokumentu, gali ne ilgiau kaip 90 dienų per bet kurią 180 dienų laikotarpį keliauti kitų valstybių narių teritorijose, jei jie atitinka 2006 m. kovo 15 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 562/2006, nustatančio taisyklių, reglamentuojančių asmenų judėjimą per sienas, Bendrijos kodeksą (Šengeno sienų kodeksas) [OL L 105, 2006, p. 1], 5 straipsnio 1 dalies a, c ir e punktuose nurodytas atvykimo sąlygas ir nėra įtraukti į atitinkamos valstybės narės nacionalinį neįleidžiamų asmenų sąrašą.

<...>

2a. 1 dalyje nustatyta laisvo judėjimo teisė taikoma ir užsieniečiams, turintiems vienos iš valstybių narių išduotą galiojančią ilgalaikę vizą, kaip numatyta 18 straipsnyje.“

*Direktyva (ES) 2016/801*

- 5 2016 m. gegužės 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos (ES) 2016/801 dėl trečiųjų šalių piliečių atvykimo ir gyvenimo mokslinių tyrimų, studijų, stažavimosi, savanoriškos tarnybos, mokinių mainų programų arba edukacinių projektų ir dalyvavimo *Au pair* programoje tikslais sąlygų (OL L 132, 2016, p. 21) 1 straipsnyje nustatyta:

„Šia direktyva nustatomos:

- a) trečiųjų šalių piliečių ir, kai taikoma, jų šeimos narių atvykimo į valstybių narių teritoriją bei gyvenimo joje ilgesnį nei 90 dienų laikotarpį mokslinių tyrimų, studijų, stažavimosi ar savanoriškos tarnybos Europos savanorių tarnyboje ir, jei taip nusprendžia valstybės narės, mokinių mainų programų arba edukacinių projektų, savanoriškos tarnybos, kuri nėra Europos savanorių tarnyba, ar *Au pair* programos tikslu sąlygos ir teisės;

<...>“

- 6 Šios direktyvos 2 straipsnio 1 dalyje numatyta:

„Ši direktyva taikoma trečiųjų šalių piliečiams, kurie teikia prašymą dėl priėmimo arba buvo priimti į valstybės narės teritoriją mokslinių tyrimų, studijų, stažavimosi ar savanoriškos tarnybos Europos savanorių tarnyboje tikslu. Valstybės narės taip pat gali nuspręsti šios direktyvos nuostatas taikyti trečiųjų šalių piliečiams, kurie teikia prašymą dėl priėmimo mokinių mainų programos arba edukacinio projekto, savanoriškos tarnybos, kuri nėra Europos savanorių tarnyba, arba *Au pair* programos tikslu.“

- 7 Minėtos direktyvos 3 straipsnyje nustatyta:

„Šioje direktyvoje taikomos šios terminų apibrėžtys:

<...>

- 3) studentas – trečiosios šalies pilietis, kuris buvo priimtas į aukštojo mokslo įstaigą ir priimtas į valstybės narės teritoriją užsiimti savo pagrindine veikla – dieninėmis studijomis, po kurių suteikiama tos valstybės narės pripažįstama aukštojo mokslo kvalifikacija, įskaitant diplomus, pažymėjimus arba daktaro laipsnį, gaunamus aukštojo mokslo įstaigoje, kurios pagal nacionalinę teisę gali apimti tokioms studijoms skirtus parengiamuosius kursus arba privalomą stažuotę;

<...>

- 21) leidimas – leidimas gyventi arba, jei numatyta nacionalinėje teisėje, ilgalaikė visa, išduoti šios direktyvos tikslais;

<...>

- 23) ilgalaikė visa – leidimas, kurį išduoda valstybė narė, kaip numatyta [KĮŠS] 18 straipsnyje, arba kuris išduodamas vadovaujantis valstybių narių, taikančių ne visą Šengeno *acquis*, nacionaline teise;“

8 Tos pačios direktyvos 34 straipsnio 5 dalis išdėstyta taip:

„Visus sprendimus, kuriais prašymas skelbiamas nepriimtiniu ar atmetamas, atsisakoma pratęsti leidimą arba jis panaikinamas, galima apskųsti atitinkamos valstybės narės teisme pagal nacionalinę teisę. Rašytiniame pranešime nurodomas teismas arba administracinė institucija, kuriai gali būti pateiktas apeliacinis skundas, ir apeliacinio skundo pateikimo terminas.“

#### *Vizų kodeksas*

9 Reglamento Nr. 810/2009, iš dalies pakeisto Reglamentu Nr. 610/2013 (toliau – Vizų kodeksas), 32 straipsnio 3 dalyje nustatyta:

„Prašymą išduoti vizą pateikę asmenys, kuriems buvo atsisakyta išduoti vizą, turi teisę pateikti apeliacinį skundą. Apeliaciniai skundai pateikiami prieš valstybę narę, kuri priėmė galutinį sprendimą dėl prašymo, pagal tos valstybės narės teisę. Valstybės narės prašymą išduoti vizą pateikusiems asmenims suteikia informaciją apie apeliacinių skundų teikimo procedūrą, kaip nurodyta VI priede.“

#### *Lenkijos teisė*

10 16 dalies pakeisto 2013 m. gruodžio 12 d. *Ustawa o cudzoziemcach* (Įstatymas dėl užsieniečių) (*Dz. U.*, 2018, 2094 pozicija, toliau – Užsieniečių įstatymas) 75 straipsnyje nustatyta:

„1. Nacionalinę vizą atsisakoma išduoti priimant sprendimą.

2. Sprendimas dėl atsisakymo išduoti nacionalinę vizą priimamas užpildant atitinkamą formą.“

11 Užsieniečių įstatymo 76 straipsnio 1 dalyje numatyta:

„Priėmus sprendimą neišduoti Šengeno arba nacionalinės vizos, įgyjama teisė:

1) pateikti prašymą, kad konsulas peržiūrėtų šį sprendimą, jeigu jis buvo priimtas šios institucijos;

<...>“

12 Pagrindinės bylos aplinkybėms taikomo 2002 m. rugpjūčio 30 d. *Ustawa Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi* (Administracinių bylų teisenos įstatymas) (*Dz. U.*, 2018., 1302 pozicija, toliau – Administracinių bylų teisenos įstatymas) redakcijos 5 straipsnyje numatyta:

„Administraciniai teismai neturi jurisdikcijos nagrinėti bylų dėl:

<...>

4) konsulų išduotų vizų, išskyrus:

a) numatytų [Vizų kodekso] 2 straipsnio 2–5 punktuose;

b) vizas, išduodamas užsieniečiui, kuris yra Europos Sąjungos valstybės narės piliečio, Europos laisvosios prekybos asociacijos valstybės narės, kuri yra Europos ekonominės erdvės [(toliau – EEE)] susitarimo šalis, piliečio arba Šveicarijos Konfederacijos piliečio šeimos narys, kaip tai suprantama pagal 2006 m. liepos 14 d. Įstatymo dėl Europos Sąjungos valstybių narių piliečių ir jų šeimos narių atvykimo į Lenkijos Respublikos teritoriją, buvimo joje ir išvykimo iš jos (*Dz. U.*, 2017, 900 pozicija ir *Dz. U.* 2018, 650 pozicija) 2 straipsnio 4 punktą.

<...>“

- 13 Pagal Administracinių bylų teisenos įstatymo 58 straipsnio 1 dalį „teismas atmeta skundą <...> jeigu byla nėra teisinga administraciniam teismui <...>“

### Pagrindinė byla ir prejudicinis klausimas

- 14 Pareiškėjas pagrindinėje byloje, trečiosios šalies pilietis, pateikė konsului prašymą išduoti nacionalinę ilgalaikę vizą, kad galėtų studijuoti magistrantūroje Lenkijoje. Dar kartą atmetus jo prašymą, jis pateikė konsului prašymą peržiūrėti šį sprendimą. Konsulas dar kartą priėmė sprendimą neišduoti vizos, motyvuodamas, kad nebuvo pagrįstas numatomo buvimo tikslas ar sąlygos.
- 15 Pareiškėjas pagrindinėje byloje apskundė tokį konsulo sprendimą dėl atsisakymo išduoti nacionalinę vizą *Wojewódzki Sąd Administracyjny w Warszawie* (Varšuvos vaivadijos administracinis teismas, Lenkija). Siekdamas įrodyti skundo priimtinumą pareiškėjas pagrindinėje byloje rėmėsi 2017 m. gruodžio 13 d. Sprendimu *El Hassani* (C-403/16, EU:C:2017:960) ir teigė, kad šio sprendimo rezoliucinė dalis gali būti taikoma pagrindinėje byloje, atsižvelgiant į faktinių ir teisinių aplinkybių panašumą šioje byloje ir byloje, kurioje priimtas minėtas sprendimas.
- 16 2019 m. kovo 12 d. sprendimu *Wojewódzki Sąd Administracyjny w Warszawie* (Varšuvos vaivadijos administracinis teismas) atmetė skundą. Šis teismas, remdamasis Administracinių bylų teisenos kodekso 5 straipsnio 4 punktu, nusprendė, kad pagrindinė byla nepriklauso administracinių teismų jurisdikcijai. Jis taip pat konstatavo, kad 2017 m. gruodžio 13 d. Sprendime *El Hassani* (C-403/16, EU:C:2017:960) padaryta išvada netaikytina pagrindinėje byloje, nes tame sprendime nagrinėta viza yra trumpalaikė viza, t. y. Šengeno viza, o pagrindinėje byloje pareiškėjas prašė nacionalinės ilgalaikės vizos, išduodamos pagal nacionalinę teisę.
- 17 Manydamas, kad *Wojewódzki Sąd Administracyjny w Warszawie* (Varšuvos vaivadijos administracinis teismas) klaidingai nusprendė, jog konsulo sprendimas neišduoti nacionalinės vizos negali būti teisminės kontrolės dalykas, todėl šis teismas nepagrįstai atmetė dėl šio sprendimo paduotą skundą, pareiškėjas pagrindinėje byloje pateikė kasacinį skundą prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teismui – *Naczelny Sąd Administracyjny* (Vyriausiasis administracinis teismas, Lenkija).
- 18 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas nurodo, kad, priėmus 2017 m. gruodžio 13 d. Sprendimą *El Hassani* (C-403/16, EU:C:2017:960), Administracinių bylų teisenos kodekso 5 straipsnio 4 punkto a papunktis buvo iš dalies pakeistas, siekiant įvesti teisę kreiptis į teismą dėl sprendimų neišduoti Šengeno vizos. Vis dėlto jis patikslina, kad šis įstatymo pakeitimas netaikomas sprendimams neišduoti nacionalinės vizos, kaip antai nagrinėjamiems pagrindinėje byloje. Taigi, pagal nacionalinę teisę konsulo sprendimas neišduoti užsieniečiui nacionalinės ilgalaikės vizos negali būti teisminės kontrolės dalykas.
- 19 Vis dėlto prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas nėra tikras, ar pagal Sąjungos teisę nacionalinėms ilgalaikėms vizoms reikalaujama nustatyti tokį patį apsaugos lygį, kuris taikomas Šengeno vizoms, kaip matyti iš 2017 m. gruodžio 13 d. Sprendimo *El Hassani* (C-403/16, EU:C:2017:960).
- 20 Šiuo klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas pažymi, kad pagal KİŞS 21 straipsnio 2a dalį užsieniečiams, turintiems nacionalinę ilgalaikę vizą, suteikta teisė laisvai judėti. Taigi, nacionalinė viza yra viena iš galimų priemonių, leidžiančių užsieniečiui pasinaudoti teise į laisvą judėjimą, ir, kaip suprantama, ji iš esmės nesiskiria nuo atvejo, kai ši teisė įgyvendinama remiantis trečiosios valstybės piliečiui išduota Šengeno viza. Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismo teigimu, nors nacionalinės ir Šengeno vizos skiriasi, kiek tai susiję su joms taikomomis išdavimo taisyklėmis, reikalavimais ir tvarka, jas abi sieja ta pati užsieniečių įgyvendinama teisė, kildintina iš

Sąjungos teisės. Todėl galimybės apskūsti teismui galutinį sprendimą, kuriuo atsisakoma išduoti nacionalinę vizą, nebuvimas gali pažeisti Sąjungos teisę, visų pirma teisę į veiksmingą teisminę gynybą, pripažįstamą Chartijos 47 straipsnio pirmoje pastraipoje.

- 21 Šiomis aplinkybėmis *Naczelny Sąd Administracyjny* (Vyriausiasis administracinis teismas) nusprendė sustabdyti bylos nagrinėjimą ir pateikti Teisingumo Teismui šį prejudicinį klausimą:

„Ar [KĮŠS] 21 straipsnio 2a dalis, <...> siejama su [Chartijos] 47 straipsnio pirma pastraipa, <...> turi būti suprantama taip, kad trečiosios valstybės piliečiui, kuriam buvo atsisakyta išduoti ilgalaikę vizą ir kuris negali pasinaudoti iš [KĮŠS] 21 straipsnio 1 dalies kylančia teise laisvai judėti kitų valstybių narių teritorijoje, turi būti užtikrinama teisė į veiksmingą teisminę gynybą?“

### **Dėl Teisingumo Teismo jurisdikcijos**

- 22 Pirmiausia Lenkijos vyriausybė tvirtina, kad Teisingumo Teismas neturi jurisdikcijos atsakyti į prejudicinį klausimą, nes pagrindinėje byloje nagrinėjama situacija nepatenka į Sąjungos teisės taikymo sritį.
- 23 Šiuo aspektu ESS 19 straipsnio 3 dalies b punkte ir SESV 267 straipsnio pirmoje pastraipoje numatyta, kad Teisingumo Teismas turi jurisdikciją priimti prejudicinius sprendimus dėl Sąjungos teisės išaiškinimo ir Sąjungos institucijų priimtų aktų galiojimo.
- 24 Nagrinėjamu atveju prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas prašo Teisingumo Teismo išaiškinti KĮŠS 21 straipsnio 2a dalį, kuri pagal prie Lisabonos sutarties pridėtą Protokolą (Nr. 19) dėl Europos Sąjungos sistemą integruotos Šengeno *acquis* (OL C 83, 2010, p. 290) yra sudedamoji Sąjungos teisės dalis.
- 25 Tokiomis aplinkybėmis Teisingumo Teismas turi kompetenciją atsakyti į pateiktą klausimą.

### **Dėl prejudicinio klausimo**

- 26 Savo klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės siekia išsiaiškinti, ar Sąjungos teisė, konkrečiai KĮŠS 21 straipsnio 2a dalis, siejama su Chartijos 47 straipsniu, turi būti aiškinama taip, kad ji įpareigoja valstybes nares numatyti teisę kreiptis į teismą dėl sprendimų neišduoti ilgalaikės vizos dėl studijų.
- 27 KĮŠS 21 straipsnio 2a dalyje numatyta užsieniečių, turinčių vienos iš valstybių narių pagal Konvencijos 18 straipsnį išduotą galiojančią ilgalaikę vizą, judėjimo laisvė šio straipsnio 1 dalyje nustatytais sąlygomis.
- 28 Iš pačios KĮŠS 21 straipsnio 2a dalies teksto matyti, kad ši nuostata susijusi tik su trečiųjų šalių piliečiams, turintiems ilgalaikę vizą, suteikiamomis judėjimo teisėmis.
- 29 Taigi pagal minėtą nuostatą trečiųjų šalių piliečiams, kuriems buvo atsisakyta išduoti tokią vizą, nesuteikiama jokios teisės ar laisvės, kuriai būtų taikomas Chartijos 47 straipsnyje įtvirtintas veiksmingos teisminės gynybos principas. Vadinasi, KĮŠS 21 straipsnio 2a dalyje valstybėms narėms nenustatyta jokios pareigos šiuo klausimu šių piliečių atžvilgiu.
- 30 Vadinasi, pagrindinėje byloje nagrinėjama situacija, kiek ji susijusi su sprendimu neišduoti ilgalaikės vizos trečiosios šalies piliečiui, konkrečiai kalbant, su teisių gynimo priemonėmis, kuriomis pasinaudojus galima apskūsti tokį sprendimą, nepatenka į KĮŠS 21 straipsnio 2a dalies taikymo sritį.

- 31 Vis dėlto, remiantis nusistovėjusia Teisingumo Teismo praktika, tai, kad prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas suformulavo klausimą, nurodęs tik tam tikras Sąjungos teisės nuostatas, netrukdo Teisingumo Teismui pateikti nacionaliniam teismui išsamų Sąjungos teisės aiškinimą, kuris gali būti naudingas sprendimui šio teismo nagrinėjamoje byloje priimti, neatsižvelgiant į tai, ar jis apie tai užsimena savo pateiktuose klausimuose. Šiuo atžvilgiu Teisingumo Teismas turi iš visos nacionalinio teismo pateiktos informacijos, ypač iš sprendimo pateikti prašymą priimti prejudicinį sprendimą motyvuojamosios dalies, atrinkti aiškintinus Sąjungos teisės klausimus, atsižvelgdamas į bylos dalyką (šiuo klausimu, be kita ko, žr. 2014 m. balandžio 9 d. Sprendimo *Ville d'Ottignies-Louvain-la-Neuve ir kt.*, C-225/13, EU:C:2014:245, 30 punktą).
- 32 Šiomis aplinkybėmis reikia patikrinti, ar pareiga numatyti teisminės gynybos priemonę dėl sprendimų neišduoti ilgalaikės vizos dėl studijų, kaip antai nagrinėjama pagrindinėje byloje, gali kilti iš kitos Sąjungos teisės nuostatos nei KĮŠS 21 straipsnio 2a dalis.
- 33 Šiuo atžvilgiu reikia priminti, kad, kaip matyti iš KĮŠS 18 straipsnio 1 dalies, ilgalaikės vizos – tai nacionalinės vizos, valstybių narių išduodamos pagal jų pačių arba Sąjungos teisės aktus.
- 34 Kalbant apie valstybių narių pagal jų pačių teisės aktus išduotas ilgalaikes vizas, pažymėtina, kad, Sąjungos teisės aktų leidėjui pagal SESV 79 straipsnio 2 dalies a punktą nepriėmus jokio akto, reglamentuojančio tokių vizų išdavimo tvarką ir sąlygas, šios sąlygos ir tvarka, įskaitant sprendimų neišduoti tokius leidimus apskundimo procedūras, reglamentuojamos išimtinai nacionalinėje teisėje (šiuo klausimu dėl ilgalaikių vizų dėl humanitarinių priežasčių žr. 2017 m. kovo 7 d. Sprendimo *X ir X*, C-638/16 PPU, EU:C:2017:173, 44 punktą).
- 35 Kadangi prašymai išduoti tokias ilgalaikes vizas nėra reglamentuojami Sąjungos teisėje, Chartijos nuostatos, konkrečiai 47 straipsnis, netaikomos atsisakius tenkinti tokius prašymus (šiuo klausimu dėl ilgalaikių vizų dėl humanitarinių priežasčių žr. 2017 m. kovo 7 d. Sprendimo *X ir X*, C-638/16 PPU, EU:C:2017:173, 45 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją).
- 36 Iš tiesų Chartijos taikymo sritis, kiek tai susiję su valstybių narių veiksmais, yra apibrėžta jos 51 straipsnio 1 dalyje, pagal kurią Chartijos nuostatos skirtos valstybėms narėms tais atvejais, kai šios įgyvendina Sąjungos teisę; šioje nuostatoje patvirtinama Teisingumo Teismo suformuota jurisprudencija, pagal kurią Sąjungos teisės sistemoje užtikrinamos pagrindinės teisės gali būti taikomos visais atvejais, kuriuos reglamentuoja Sąjungos teisė, tačiau negali peržengti šių atvejų ribų (2019 m. lapkričio 19 d. Sprendimo *A. K. ir kt. (Aukščiausiojo teismo drausmės bylų kolegijos nepriklausomumas)*, C-585/18, C-624/18 ir C-625/18, EU:C:2019:982, 78 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).
- 37 Nagrinėjamu atveju iš nutarties dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą matyti, kad pareiškėjas pagrindinėje byloje paprašė konsulo išduoti ilgalaikę vizą, kad galėtų studijuoti magistrantūroje Lenkijoje.
- 38 Šiuo klausimu reikia atsižvelgti į tai, kad, pirma, Direktyvoje 2016/801, kaip numatyta jos 1 straipsnio a punkte, be kita ko, nustatytos trečiųjų šalių piliečių atvykimo į šalį ir gyvenimo šalyje ilgiau kaip 90 dienų sąlygos dėl studijų ir, antra, iš šios direktyvos 3 straipsnio 21 ir 23 punktų matyti, kad pagal šią direktyvą siekiant jos tikslų suteiktas leidimas gali būti valstybių narių išduodamas kaip leidimas gyventi šalyje arba, jei taip numatyta nacionalinėje teisėje, kaip ilgalaikė visa.
- 39 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas turi patikrinti, ar pagrindinėje byloje nagrinėjamas prašymas išduoti vizą patenka į šios direktyvos taikymo sritį.
- 40 Jei atsakymas būtų teigiamas, reikia pažymėti, kad pagal Direktyvos 2016/801 34 straipsnio 5 dalį sprendimai atsisakyti išduoti vizą, kuriems taikoma ši direktyva, gali būti apskūsti atitinkamoje valstybėje narėje pagal nacionalinę teisę.

- 41 Iš to matyti, kad priėmus sprendimą neišduoti vizos, kuriam taikoma Direktyva 2016/801, pagal jos 34 straipsnio 5 dalį prašymą išduoti vizą pateikusiems asmenims aiškiai numatyta galimybė kreiptis į atitinkamos valstybės narės, kuri priėmė tą sprendimą, teismą pagal nacionalinę teisę.
- 42 Taigi, kaip ir dėl Šengeno vizų, Sąjungos teisės aktų leidėjas leido valstybėms narėms apsispręsti dėl konkrečių teisių gynimo priemonių, kuriomis gali naudotis prašymą išduoti ilgalaikę vizą pateikę asmenys, kuriems taikoma Direktyva 2016/801.
- 43 Šiuo klausimu primintina, kad, remiantis suformuota jurisprudencija, jeigu nėra šią sritį reglamentuojančių Sąjungos taisyklių, pagal procesinės autonomijos principą kiekvienos valstybės narės vidaus teisės sistemoje turi būti reglamentuotos teisminių ieškinių ir skundų, skirtų teisės subjektų teisėms užtikrinti, procesinės taisyklės, su sąlyga, kad jos nebūtų mažiau palankios nei taisyklės, reglamentuojančios panašias situacijas, kurioms taikoma vidaus teisė (lygiavertiškumo principas), ir kad dėl jų netaptų praktiškai neįmanoma ar pernelyg sudėtinga pasinaudoti Sąjungos teisės suteiktomis teisėmis (veiksmingumo principas) (2017 m. gruodžio 13 d. Sprendimo *El Hassani*, C-403/16, EU:C:2017:960, 26 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).
- 44 Be to, remiantis šio sprendimo 36 punkte priminta jurisprudencija, Direktyvos 2016/801 34 straipsnio 5 dalyje numatytos peržiūros procedūros požymiai turi būti nustatyti atsižvelgiant į Chartijos 47 straipsnį.
- 45 Pagal šią Chartijos nuostatą valstybės narės įpareigojamos užtikrinti, kad tam tikroje minėtos procedūros stadijoje būtų suteikta galimybė kreiptis į teismą (šiuo klausimu žr. 2017 m. gruodžio 13 d. Sprendimo *El Hassani*, C-403/16, EU:C:2017:960, 41 punktą).
- 46 Taigi, kiek tai susiję su sprendimais neišduoti vizos dėl studijų, kuriems taikoma Direktyva 2016/801, pažymėtina, kad pagal Sąjungos teisę, pirmiausia – pagal šios direktyvos 34 straipsnio 5 dalį, siejamą su Chartijos 47 straipsniu, valstybės narės įpareigojamos numatyti tokių sprendimų peržiūros procedūrą, kuri būtų reglamentuojama pagal kiekvienos valstybės narės teisinę sistemą, laikantis lygiavertiškumo ir veiksmingumo principų, ir tam tikroje šios procedūros stadijoje turi būti užtikrinama teisminė gynyba (pagal analogiją žr. 2017 m. gruodžio 13 d. Sprendimo *El Hassani*, C-403/16, EU:C:2017:960, 42 punktą).
- 47 Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, į prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo klausimą reikia atsakyti, kad KĮŠS 21 straipsnio 2a dalis turi būti aiškinama taip, kad ji netaikoma trečiosios valstybės piliečiui, kuriam buvo atsisakyta išduoti ilgalaikę vizą.
- 48 Sąjungos teisė, konkrečiai Direktyvos 2016/801 34 straipsnio 5 dalis, siejama su Chartijos 47 straipsniu, turi būti aiškinama taip, kad pagal ją valstybės narės įpareigojamos numatyti sprendimų neišduoti vizos dėl studijų peržiūros procedūrą, kaip tai suprantama pagal šią direktyvą, kuri būtų reglamentuojama pagal kiekvienos valstybės narės teisinę sistemą, laikantis lygiavertiškumo ir veiksmingumo principų, ir tam tikroje šios procedūros stadijoje turi būti užtikrinama teisminė gynyba. Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas turi patikrinti, ar prašymas išduoti nacionalinę ilgalaikę vizą dėl studijų patenka į šios direktyvos taikymo sritį.

### **Dėl bylinėjimosi išlaidų**

- 49 Kadangi šis procesas pagrindinės bylos šalims yra vienas iš etapų prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo nagrinėjamoje byloje, bylinėjimosi išlaidų klausimą turi spręsti šis teismas. Išlaidos, susijusios su pastabų pateikimu Teisingumo Teismui, išskyrus tas, kurias patyrė minėtos šalys, nėra atlygintinos.



Remdamasis šiais motyvais, Teisingumo Teismas (pirmoji kolegija) nusprendžia:

1. 1990 m. birželio 19 d. Šengene pasirašytos ir 1995 m. kovo 26 d. įsigaliojusios Konvencijos dėl Šengeno susitarimo, 1985 m. birželio 14 d. sudaryto tarp Beniliukso ekonominės sąjungos valstybių, Vokietijos Federacinės Respublikos ir Prancūzijos Respublikos vyriausybių dėl laipsniško jų bendrų sienų kontrolės panaikinimo, įgyvendinimo, iš dalies pakeistos 2013 m. birželio 26 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) Nr. 610/2013, 21 straipsnio 2a dalis turi būti aiškinama taip, kad ji netaikoma trečiosios valstybės piliečiui, kuriam buvo atsisakyta išduoti ilgalaikę vizą.
2. Sąjungos teisė, konkrečiai 2016 m. gegužės 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos (ES) 2016/801 dėl trečiųjų šalių piliečių atvykimo ir gyvenimo mokslinių tyrimų, studijų, stažavimosi, savanoriškos tarnybos, mokinių mainų programų arba edukacinių projektų ir dalyvavimo *Au pair* programoje tikslais sąlygų 34 straipsnio 5 dalis, siejama su Chartijos 47 straipsniu, turi būti aiškinama taip, kad pagal ją valstybės narės įpareigojamos numatyti sprendimų neišduoti vizos dėl studijų peržiūros procedūrą, kaip tai suprantama pagal šią direktyvą, kuri būtų reglamentuojama pagal kiekvienos valstybės narės teisinę sistemą, laikantis lygiavertiškumo ir veiksmingumo principų, ir tam tikroje šios procedūros stadijoje turi būti užtikrinama teisminė gynyba. Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas turi patikrinti, ar prašymas išduoti nacionalinę ilgalaikę vizą dėl studijų patenka į šios direktyvos taikymo sritį.

Parašai.